

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра хірургії № 2

«УЗГОДЖЕНО»

Гарант освітньо-професійної
програми «Медицина»

_____ Ігор СКРИПНИК

“ _____ ” _____ 2023 р.

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова вченої ради медичного
факультету № 1

_____ Микола РЯБУШКО

Протокол від _____ 2023 р. № _____

СИЛАБУС

Хірургія, в тому числі дитяча хірургія, нейрохірургія

(назва навчальної дисципліни)

Обов'язкова дисципліна

(дисципліна обов'язкова / вибіркова)

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
кваліфікація освітня
кваліфікація професійна
освітньо-професійна програма
форма навчання
курс(и) та семестр(и) вивчення
навчальної дисципліни

другий (магістерський) рівень вищої освіти
22 «Охорона здоров'я»
222 «Медицина»
магістр медицини
лікар
«Медицина»
денна
V курс, 9-10 семестр

Модуль 1. Торакальна, серцево-судинна, ендокринна хірургія.

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри

_____ хірургії № 2

Зав. кафедри _____ Володимир ШЕЙКО

Протокол від _____ 2023 р. № _____

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладачів, науковий ступінь, учене звання.	Шейко Володимир Дмитрович, д.мед.н., професор. Крижановський Олександр Анатолійович, к.мед.н., доцент. Капустянський Денис Васильович, к.мед.н., доцент. Кравченко Сергій Павлович, к.мед.н., доцент. Шкурупій Олександр Анатолійович, к.мед.н., доцент. Должковий Сергій Вікторович, к.мед.н., доцент. Оганезян Айкануш Геворгівна, к.мед.н., доцент. Ситнік Дмитро Анатолійович, к.мед.н., асистент. Черкун Олексій Юрійович, к.мед.н., асистент.
Профайл викладачів.	https://surgery-two.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	093-2963908, 066-0078598
E-mail:	surgery2@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://surgery-two.pdmu.edu.ua

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – **4.0 / 120**, із них:

Лекції (год.) – **10**

Практичні заняття (год.) – **70**

Самостійна робота (год.) – **40**

Вид контролю – семестрова підсумкова атестація (СПА).

Політика навчальної дисципліни.

При організації освітнього процесу в ПДМУ науково-педагогічні працівники і здобувачі вищої освіти діють відповідно до:

- ОПП «Медицина»;
- Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті;
- Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету;
- Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті;
- Положення про організацію самостійної роботи студентів в Полтавському державному медичному університеті;
- Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти Полтавського державного медичного університету та ін.

Опис модуля 1 (анотація)

Торакальна, серцево-судинна, ендокринна хірургія – галузі медицини, які вивчають патологічні стани та хвороби, що лікуються хірургічним (оперативним) методом.

Предметом вивчення модуля 1. Торакальна, серцево-судинна, ендокринна хірургія є хірургічна патологія у пацієнтів. Засвоєння матеріалу предмету надасть можливість отримати практичні навички та сформувати професійні вміння щодо діагностики та лікування хірургічних захворювань.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Вивчення модуля 1. Торакальна, серцево-судинна, ендокринна хірургія базується на знаннях, які отримали здобувачі вищої освіти під час опанування такими фундаментальними

теоретичними та клінічними дисциплінами як: «Анатомія людини», «Гістологія, цитологія та ембріологія», «Фізіологія», «Патоморфологія», «Патофізіологія», «Фармакологія», «Пропедевтика внутрішньої медицини», «Клінічна анатомія та оперативна хірургія», «Радіологія», «Внутрішня медицина, в тому числі клінічна фармакологія, клінічна імунологія та алергологія, професійні хвороби», «Ендокринологія», «Акушерство і гінекологія», «Травматологія та ортопедія», «Загальна хірургія», «Анестезіологія та інтенсивна терапія», «Урологія» та ін. Ці взаємодії формують уміння застосовувати знання в процесі професійної діяльності лікаря.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

- **Метою вивчення модуля 1.** «Торакальна, серцево-судинна, ендокринна хірургія» навчальної дисципліни «Хірургія, у тому числі дитяча хірургія, нейрохірургія» є: оволодіння систематизованими знаннями з будови тіла людини, питаннями етіології, патогенезу, типових та атипичних клінічних проявів хірургічних захворювань, принципами формування клінічного діагнозу, методами діагностичного пошуку та визначення подальшої тактики консервативного та хірургічного лікування, принципами виконання хірургічних доступів та об'єму хірургічних втручань при різноманітній патології, навичками догляду за хірургічними пацієнтами, їхньої реабілітації в післяопераційному періоді.
- **Основними завданнями вивчення модуля 1** «Торакальна, серцево-судинна, ендокринна хірургія» дисципліни «Хірургія, у тому числі дитяча хірургія, нейрохірургія» є: формування професійних навичок та вмінь щодо діагностики й надання медичної допомоги при хірургічних захворюваннях; курація пацієнтів з хірургічною патологією; оцінка показників функціонального стану органів і систем організму людини; визначення тактики лікування пацієнтів; опанування базовими хірургічними маніпуляціями принципами хірургічних втручань; розв'язування клінічних ситуаційних задач і тестів.

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна.

Компетентності згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна:

Інтегральна:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Медицина», або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

Загальні:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
3. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.
4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
5. Здатність приймати обґрунтовані рішення; працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії.
6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватися іноземною мовою. Здатність використовувати міжнародні греко-латинські терміни, скорочення і кліше у фаховому усному й писемному мовленні.
7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
8. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
9. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
10. Прагнення до збереження довкілля.

Спеціальні (фахові, предметні):

1. Навички опитування пацієнта.

2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.
3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.
4. Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювань.
5. Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні захворювань.
6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань.
7. Здатність до діагностування невідкладних станів.
8. Здатність до визначення тактики надання екстреної медичної допомоги.
9. Навички надання екстреної медичної допомоги.
10. Здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів.
11. Навички виконання медичних маніпуляцій.
12. Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.
13. Здатність до визначення тактики ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду.
14. Здатність до проведення експертизи працездатності.
15. Здатність до ведення медичної документації.
16. Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, проведення заходів щодо забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів.

Програмні результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна:

1. Знати будову та функції окремих органів й систем і організму людини в цілому в нормі, при розвитку патологічних процесів, захворювань; вміти використовувати набуті знання в подальшому навчанні та у практичній діяльності лікаря.
2. Збирати дані про скарги пацієнта, анамнез життя (професійний анамнез зокрема) в умовах закладу охорони здоров'я та/або вдома у хворого, за стандартною схемою опитування.
3. Призначати й аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні). Оцінювати інформацію з метою проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2), використовуючи знання про людину, її органи й системи, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень (за списком 4).
4. Встановлювати попередній і клінічний діагноз захворювання (за списком 2) на підставі провідних клінічних симптомів або синдромів (за списком 1) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу, використовуючи найбільш вірогідний або синдромний діагноз, дані лабораторного і інструментального обстеження хворого, висновки диференціальної діагностики, знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
5. Визначати необхідний режим праці та відпочинку при лікуванні захворювання (за списком 2) в умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, у т.ч. в польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
6. Призначати необхідне лікувальне харчування при лікуванні захворювання (за списком 2), в умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, у т.ч. в польових умовах на підставі попереднього клінічного діагнозу, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

7. Визначати характер лікування захворювання (консервативне, оперативне) та його принципи (за списком 2) в умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, у т.ч. в польових умовах на підставі попереднього клінічного діагнозу, використовуючи знання про людину, її органи й системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
8. Проводити діагностику невідкладних станів та встановлювати діагноз (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, в закладі охорони здоров'я), у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації, у польових умовах, в умовах нестачі інформації й обмеженого часу, використовуючи стандартні методики фізикального обстеження та можливого анамнезу, знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
9. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, за будь-яких обставин, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, на підставі встановленого діагнозу (за списком 3) в умовах обмеженого часу за допомогою стандартних схем.
10. Надавати екстрену медичну допомогу за будь-яких обставин, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з визначеною тактикою, використовуючи стандартні схеми.
11. Організовувати та проводити лікувально-евакуаційні заходи серед населення та військовослужбовців в умовах надзвичайної ситуації, у т.ч. в польових умовах, під час розгорнутих етапів медичної евакуації, з урахуванням існуючої системи лікувально-евакуаційного забезпечення.
12. Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах закладу охорони здоров'я, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта, використовуючи знання про людину, її органи й системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та використовуючи стандартні методики.
13. Визначати тактику ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду в закладі охорони здоров'я або вдома у хворого на підставі отриманих даних про стан здоров'я пацієнта, за допомогою стандартних схем, використовуючи знання про людину, її органи й системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення.
14. Проводити експертизу працездатності шляхом визначення наявності та ступеня обмежень життєдіяльності, виду, ступеня і тривалості непрацездатності з оформленням відповідних документів в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини.
15. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів, використовуючи стандартну технологію. Готувати звіти про особисту виробничу діяльність, використовуючи офіційні облікові документи за типовою формою.
16. Оцінювати вплив довкілля, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції. Здійснювати аналіз захворюваності населення, виявляючи групи ризику, території ризику, час і фактори ризику в умовах закладу охорони здоров'я, використовуючи статистичні й лабораторні методи.
17. Проводити аналіз діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, виявляти дефекти діяльності та причин їх формування. Проводити заходи щодо забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів.

18. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.
 19. Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами й обов'язками, постійно підвищувати професійний і культурний рівні.
 20. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.
 21. Забезпечувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклуються) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.
- *- Списки з відповідними номерами наявні в ОПП «Медицина».

Результати навчання для дисципліни:

По завершенню вивчення модуля 1 Торакальна, серцево-судинна, ендокринна хірургія здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- анатоμο-фізіологічні особливості органів грудної порожнини, серцево-судинної та ендокринної системи;
- етіологію, патогенез та класифікацію, клінічну картину захворювань грудної порожнини, серцево-судинної та ендокринної системи;
- методи діагностики, алгоритм консервативного та хірургічного лікування вказаних захворювань;
- диференційну діагностику з іншими гострими захворюваннями органів черевної порожнини, заочеревинного простору та грудної клітки;
- принципи післяопераційного лікування та реабілітації пацієнтів з патологією ендокринних органів та грудної порожнини;
- фактори ризику виникнення ускладнень;
- результати лабораторних та інструментальних досліджень;
- морально-деонтологічні принципи роботи медичного фахівця та принципи фахової субординації у хірургії;
- загальні принципи лікування, реабілітації і профілактики хірургічних захворювань ендокринних органів та грудної порожнини;
- ведення медичної документації у клініці хірургічних хвороб;
- клініку і класифікацію поранень та закритих ушкоджень органів грудної клітки;
- невідкладну медичну допомогу при ургентних хірургічних захворюваннях органів грудної порожнини.
- анатоμο-фізіологічні особливості судинної системи;
- етіологію, патогенез, класифікацію та клінічну картину захворювань судинної системи;
- методи діагностики, алгоритм консервативного та хірургічного лікування захворювань судинної системи;
- принципи післяопераційного лікування та реабілітації пацієнтів з патологією судинної системи;
- фактори ризику виникнення ускладнень;
- прогноз життя та працездатності при хірургічних захворюваннях судинної системи;
- загальні принципи лікування, реабілітації і профілактики хірургічних захворювань судинної системи;
- невідкладну медичну допомогу при ургентних станах хірургічних захворювань судинної системи.

вміти:

- Збирати дані про скарги пацієнта, анамнез життя (професійний анамнез зокрема) в умовах закладу охорони здоров'я та/або вдома у хворого, за стандартною схемою опитування при захворюваннях серцево-судинної, ендокринної систем, хворобах органів грудної порожнини.

- Призначати й аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) при захворюваннях серцево-судинної, ендокринної систем, хворобах органів грудної порожнини. Оцінювати інформацію з метою проведення диференційної діагностики захворювань на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень.
- Встановлювати попередній і клінічний діагноз захворювань серцево-судинної, ендокринної систем, хвороб органів грудної порожнини на підставі провідних клінічних симптомів або синдромів шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу, використовуючи найбільш вірогідний або синдромний діагноз, дані лабораторного і інструментального обстеження хворого, висновки диференціальної діагностики, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
- Визначати необхідний режим праці та відпочинку при лікуванні захворювань серцево-судинної, ендокринної систем, хвороб органів грудної порожнини в умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, у т.ч. в польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
- Призначати необхідне лікувальне харчування при лікуванні захворювань серцево-судинної, ендокринної систем, хвороб органів грудної порожнини в умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, у т.ч. в польових умовах на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
- Визначати характер лікування захворювання (консервативне, оперативне) та його принципи в умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, у т.ч. в польових умовах на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами у пацієнтів з захворюваннями серцево-судинної, ендокринної систем, хворобах органів грудної порожнини.
- Проводити діагностику невідкладних станів та встановлювати діагноз при захворюваннях серцево-судинної, ендокринної систем, хворобах органів грудної порожнини шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, в закладі охорони здоров'я), у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації, у польових умовах, в умовах нестачі інформації й обмеженого часу, використовуючи стандартні методики фізикального обстеження та можливого анамнезу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
- Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги при захворюваннях серцево-судинної, ендокринної систем, хворобах органів грудної порожнини, за будь-яких обставин, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, на підставі встановленого діагнозу в умовах обмеженого часу за допомогою стандартних схем.
- Надавати екстрену медичну допомогу за будь-яких обставин, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу згідно з визначеною тактикою, використовуючи стандартні схеми.
- Виконувати медичні маніпуляції при захворюваннях серцево-судинної, ендокринної систем, хворобах органів грудної порожнини в умовах закладу охорони здоров'я, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта, використовуючи знання про людину, її органи й системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та використовуючи стандартні методики.
- Визначати тактику ведення осіб з захворюваннями серцево-судинної, ендокринної систем, хворобах органів грудної порожнини, що підлягають диспансерному нагляду в закладі

охорони здоров'я або вдома у хворого на підставі отриманих даних про стан здоров'я пацієнта, за допомогою стандартних схем, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення.

- Проводити експертизу працездатності шляхом визначення наявності та ступеня обмежень життєдіяльності, виду, ступеня і тривалості непрацездатності з оформленням відповідних документів в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини при захворюваннях серцево-судинної, ендокринної систем, хворобах органів грудної порожнини.
- Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів, використовуючи стандартну технологію. Готувати звіти про особисту виробничу діяльність, використовуючи офіційні облікові документи за типовою формою.
- Проводити аналіз діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, виявляти дефекти діяльності та причин їх формування. Проводити заходи щодо забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів.
- Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.
- Забезпечувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклуються) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

Тематичний план лекцій (за модулями) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 1. Торакальна, серцево-судинна, ендокринна хірургія.	
1.	Травми грудної клітки. Ушкодження органів грудної порожнини. Анатомо - фізіологічні відомості про легені і плевру. Класифікація ушкоджень легень і плеври. Методи дослідження хворих з ушкодженнями легень і плеври. Переломи ребер. Пневмоторакс, гемоторакс, клініка, діагностика, лікування. Невідкладна допомога постраждалим з травмами грудної клітки.	2
2.	Актуальні питання серцево-судинної хірургії. Хірургічна анатомія органів грудної клітки. Клініко-морфологічна класифікація захворювань серця. Методи обстеження при захворюваннях серця. Хірургічне лікування захворювань серця.	2
3.	Захворювання межистіння. Ахалазія кардії. Діафрагмальні грижі. Медіастиніт. Анатомічна будова середостіння. Інструментальні методи обстеження середостіння. Хірургічні доступи до органів середостіння. Медіастиніти: етіологія і патогенез, клініка, тактика та способи лікування. Класифікація гриж діафрагми, інструментальні методи діагностики, тактика та способи лікування. Лапароскопічні хірургічні втручання при лікуванні гриж діафрагми. Ахалазія кардії: етіологія, патогенез, діагностика, тактика та способи лікування.	2
4.	Захворювання та ушкодження магістральних артерій. Хірургічна анатомія артерій. Методи діагностики захворювань артерій. Етіологія та патогенез облітеруючих захворювань, клініка, консервативне та хірургічне лікування. Профілактика гострої артеріальної непрохідності. Синдром Лериша. Хвороба Рейно. Види ушкодження магістральних артерій. Тимчасова зупинка кровотечі. Способи хірургічного лікування.	2
5.	Захворювання вен нижніх кінцівок. Венозні тромбози. ТЕЛА. Етіологія та патогенез варикозного розширення вен. Клініка, діагностика, консервативне та хірургічне лікування варикозної хвороби нижніх кінцівок, профілактика. Тромбофлебіти та флеботромбози вен нижніх кінцівок. Клініка, діагностика, консервативне та хірургічне лікування. Причини виникнення ТЕЛА, фактори ризику, класифікація, симптоми та клінічний перебіг, тактика методи лікування, заходи попередження.	2
	Разом:	10

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 1. Торакальна, серцево-судинна, ендокринна хірургія.	
1.	Травми грудної клітки. Пневмо- та гемоторакси. Тампонада серця. Ушкодження каркасної функції. Гостра дихальна недостатність. <i>Запитання.</i> Анатомо - фізіологічні відомості про легені і плевру. Класифікація ушкоджень органів грудної клітки. Методи дослідження при ушкодженні ОГК. Переломи ребер, флотуючі переломи ребер. Пневмоторакс, гемоторакс, клініка, діагностика, лікування. Невідкладна допомога постраждалим з травмами грудної клітки.	4
2.	Гнійні захворювання легень. Абсцес, гангрена, бронхоектатична хвороба. Клініка, діагностика, лікування. <i>Запитання.</i> Хірургічна анатомія легень. Гострий та хронічний абсцес легень. Кісти легень. Бронхоектатична хвороба. Гангрена легень. Етіологія, патогенез. Клініка, діагностика, консервативне та хірургічне лікування.	4
3.	Гостра і хронічна емпієма плеври, піопневмоторакс. Клініка, діагностика, лікування. <i>Запитання.</i> Хірургічна анатомія плеври та плевральної порожнини. Гостра та хронічна емпієма плеври, етіологія, патогенез. Клінічні прояви обмеженої та тотальної емпієми плеври, піопневмоторакса. Додаткові методи обстеження. Показання та техніка виконання пункції плевральної порожнини. Консервативне та хірургічне лікування. Показання та техніка виконання дренування плевральної порожнини.	4
4.	Сучасні методи діагностики, хірургічного лікування захворювань серця. <i>Запитання.</i> Хірургічна анатомія органів грудної клітки. Клініко-морфологічна класифікація захворювань серця. Методи обстеження при захворюваннях серця. Хірургічне лікування захворювань серця. Ендоваскулярна хірургія.	4
5.	Набуті вади серця. Клініка, діагностика, лікування. <i>Питання.</i> Хірургічна анатомія серця. Клініко-морфологічна класифікація набутих вад серця. Спеціальні методи обстеження при набутих вадах серця. Консервативне лікування при набутих вадах серця. Показання та способи операцій.	4
6.	Ішемічна хвороба серця. Клініка, діагностика, хірургічне лікування. <i>Запитання.</i> Класифікація ІХС. Етіологія та патогенез ІХС. Спеціальні інструментальні методи дослідження коронарних артерій. Стенокардія. Показання до хірургічного лікування ІХС. Особливості операції аорто-коронарного шунтування, ендоваскулярна хірургія.	4
7.	Інфаркт міокарда. Аневризми серця. Порушення провідності. Клініка, діагностика, хірургічне лікування. <i>Запитання.</i> Хірургічна анатомія серця. Етіологія та патогенез інфаркту міокарда. Спеціальні методи обстеження серця. Принципи консервативного та хірургічного лікування інфаркту міокарда. Аневризми серця, консервативне та хірургічне лікування. Особливості застосування штучного водія ритму при аритміях, радіочастотна абляція.	4
8.	Захворювання межистіння. Медіастиніт. Захворювання та ушкодження стравоходу. Ахалазія кардії. Дивертикули стравоходу. Клініка, діагностика, лікування. <i>Запитання.</i> Анатомічна будова середостіння. Доброякісні, злоякісні пухлини, кісти органів середостіння. Інструментальні методи обстеження середостіння. Етіологія і патогенез, клініка медіастинітів. Хірургічні доступи до органів середостіння. Тактика та способи лікування гострого медіастиніту. Захворювання та ушкодження стравоходу.	4
9.	Діафрагмальні грижі. Клініка, діагностика, лікування. <i>Запитання.</i> Анатомічна будова діафрагми. Класифікація гриж діафрагми. Інструментальні методи гриж діафрагми. Тактика та способи лікування гриж діафрагми. Лапароскопічні хірургічні втручання при лікуванні гриж діафрагми.	4

10.	Еутиреοїдний і токсичний зоб. Клініка, діагностика, лікування. <i>Запитання.</i> Хірургічна анатомія щитовидної залози. Клініко-морфологічна класифікація захворювань щитовидної залози. Об'єктивне обстеження при захворюваннях щитовидної залози. Спеціальні методи обстеження. Ускладнення тиреотоксичного зобу. Консервативне та хірургічне лікування вузлового та тиреотоксичного зобу.	4
11.	Захворювання молочної залози. Мастит. Гінекомастія. Клініка, діагностика, лікування. <i>Запитання.</i> Хірургічна анатомія грудних залоз. Клініко-морфологічна класифікація захворювань молочних залоз. Об'єктивне обстеження молочних залоз. Спеціальні методи обстеження молочних залоз. Принципи консервативного та хірургічного лікування мастопатії, гінекомастії, гострого лактаційного маститу.	4
12.	Хронічна ішемія нижніх кінцівок. Облітеруючий атеросклероз і ендартеріїт. Клініка, діагностика, лікування. <i>Запитання.</i> Етіологія та патогенез облітеруючого атеросклерозу, ендартеріїту. Синдром Лериша. Хвороба Рейно. Класифікація, клініка, діагностика, лікування хронічних облітеруючих захворювань артерій нижніх кінцівок.	4
13.	Артеріальні тромбози й емболії. Клініка, діагностика, лікування. <i>Запитання.</i> Хірургічна анатомія артерій. Етіологія та патогенез тромбозів та емболій. Методи діагностики захворювання артерій. Клініка емболії та тромбозу. Консервативне та хірургічне лікування гострих артеріальних тромбозів та емболій. Антикоагулянти, фібринолітичні, тромболітичні препарати в структурі лікування гострої оклюзії артерій. Профілактика гострої артеріальної непрохідності.	4
14.	Варикозне розширення вен нижніх кінцівок. Клініка, діагностика, лікування. <i>Запитання.</i> Етіологія та патогенез варикозного розширення вен. Клініка варикозної хвороби нижніх кінцівок. Діагностика прохідності вен нижніх кінцівок і стану їхніх клапанів. Консервативне, хірургічне та ендovasкулярне лікування варикозної хвороби нижніх кінцівок. Профілактика варикозної хвороби нижніх кінцівок.	4
15.	Флеботромбози. Клініка, діагностика, лікування. <i>Запитання.</i> Етіологія та патогенез тромбофлебіту та флеботромбозу вен нижніх кінцівок. Клінічна картина. Диференціальна діагностика тромбофлебіту флеботромбозу вен нижніх кінцівок. Біла та синя флегмазії. Консервативне та хірургічне лікування тромбофлебіту та флеботромбозу вен нижніх кінцівок. Синдром Педжета-Шрєтера: клініка, діагностика, лікування.	4
16.	Тромбоемболія легеневої артерії (ТЕЛА). Клініка, діагностика, лікування. Профілактика. <i>Запитання.</i> Причини виникнення ТЕЛА. Фактори ризику ТЕЛА. Класифікація ТЕЛА. Симптоматика і клінічний перебіг. Тактика і вибір методу лікування ТЕЛА. Консервативне та хірургічне лікування ТЕЛА. Заходи попередження ТЕЛА.	4
17.	Післятромбофлебітичний синдром (ПТФС). Лімфедема кінцівок. Клініка, діагностика, лікування. <i>Запитання.</i> Етіологія та патогенез ПТФС. Класифікація ПТФС. Клінічна характеристика різних форм ПТФС. Методи діагностики ПТФС. Консервативне та хірургічне лікування ПТФС. Експертиза працездатності хворого на ПТФС. Етіологія та патогенез лімфедєми. Клініка. Способи діагностики. Тактика і методи лікування.	4
18.	Абдомінальний ішемічний синдром (АІС). Клініка, діагностика, лікування. <i>Запитання.</i> Особливості кровообігу органів черевної порожнини. Етіологія та патогенез АІС. Класифікація АІС. Клінічна картина. Методи діагностики АІС. Методи консервативного лікування. Показання та види хірургічного лікування.	2
	Разом:	70

Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок.	36
2.	Підготовка до екзамену.	4
	Разом:	40

Індивідуальні завдання.

- Опанування додаткової літератури з тем модуля 1 Торакальна, серцево-судинна, ендокринна хірургія.
- Участь у науковій роботі кафедри.
- Участь у роботі студентського наукового товариства.
- Підготовка доповіді для участі в науковій студентській конференції.
- Виготовлення стендів, постерів, навчальних відеофільмів, тощо.

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів вищої освіти до семестрової підсумкової атестації (СПА).

- Анатомія та фізіологія органів грудної порожнини.
- Класифікація, клініка, діагностика, невідкладна допомога, лікування пневмотораксів.
- Класифікація, клініка, діагностика, невідкладна допомога, лікування гемотораксів.
- Клініка, діагностика, невідкладна допомога, лікування тампонади серця.
- Класифікація, особливості, клініка, діагностика переломів ребер.
- Флотуючі переломи ребер. Особливості, клініка, невідкладна допомога.
- Підшкірна емфізема. Причини, клініка, діагностика, хірургічне лікування.
- Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування гострого абсцесу легень.
- Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування хронічного абсцесу легень.
- Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування бронхоектатичної хвороби.
- Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування гангрен легень.
- Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування гострої емпієми плеври.
- Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування хронічної емпієми плеври.
- Піопневмоторакс. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
- Спеціальні інструментальні методи діагностики захворювань серця.
- Етіологія, патогенез, класифікація, діагностика ішемічної хвороби серця.
- Набуті вади серця. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
- Аневризми серця. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
- Інфаркт міокарда. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, хірургічне лікування.
- Порушення ритму серця. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, хірургічне лікування.
- Гострий медіастиніт. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, хірургічне лікування.
- Хірургічні доступи при операціях на органах середостіння.
- Тактика та способи лікування ятрогенних ушкоджень стравоходу.
- Ахалазія стравоходу. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
- Дивертикули стравоходу. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
- Опіки стравоходу. Клінічні стадії, невідкладна допомога, лікування, ускладнення.
- Грижі діафрагми. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, хірургічне лікування.
- Хірургічна анатомія щитоподібної залози, клініко-морфологічна класифікація захворювань щитовидної залози
- Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування вузлового еутиреїдного зоба.
- Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування дифузного токсичного зобу.

31. Ранні та пізні ускладнення після операцій на щитовидній залозі.
32. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування тиреоїдитів.
33. Гострий мастит. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування.
34. Мастопатії. Класифікація, клініка, діагностика, лікування.
35. Гінекомастія. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування.
36. Спеціальні інструментальні методи обстеження артерій і вен.
37. Облітеруючий атеросклероз. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування.
38. Облітеруючий ендартеріт. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування.
39. Диференціальна діагностика облітеруючого ендартеріїту та атеросклерозу.
40. Синдром Леріша. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
41. Хвороба Рейно. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
42. Емболії і тромбози магістральних артерій. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
43. Надання невідкладної допомоги та тактика лікування гострої ішемії кінцівок.
44. Антикоагулянти, фібринолітичні і тромболітичні препарати.
45. Методи контролю згортальної системи крові, їх характеристика.
46. Варикозне розширення вен нижніх кінцівок. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
47. Профілактика варикозного розширення вен нижніх кінцівок.
48. Флеботромбози. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
49. Клінічна характеристика білої та синьої флегмазії.
50. Тромбоз нижньої порожнистої вени. Клініка, діагностика, лікування.
51. Синдром Педжета-Шреттера. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
52. Тромбофлебіт поверхневих вен нижніх кінцівок. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
53. Диференціальна діагностика тромбофлебіту підшкірних вен і флеботромбоз нижніх кінцівок.
54. Тромбоемболія легеневої артерії. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
55. Методи профілактики тромбоемболії легеневої артерії.
56. Післятромбофлебітичний синдром (ПТФС). Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування.
57. Лімфедема нижніх кінцівок. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування.
58. Диференціальна діагностика післятромбофлебітичного синдрому і лімфостазу.
59. Абдомінальний ішемічний синдром (АІС). Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика.
60. Диференціальна діагностика абдомінального ішемічного синдрому з іншими хірургічними захворюваннями.
61. Ускладнення абдомінального ішемічного синдрому, причини виникнення, клінічна картина, діагностика.
62. Показання і способи оперативного лікування абдомінального ішемічного синдрому.

Перелік практичних навичок до семестрової підсумкової атестації (СПА).

1. Складання індивідуальної діагностичної програми обстеження пацієнта.
2. Інтерпретація результатів лабораторних та інструментальних методів досліджень.
3. Проведення диференціальної діагностики хірургічних захворювань.
4. Обґрунтування та формулювання попереднього діагнозу.
5. Визначення показань до хірургічного втручання.
6. Проведення перев'язок.
7. Введення лікарських препаратів, постановка внутрішньовенного катетера.

8. Катетеризація сечового міхура.
9. Ведення історії хвороби хірургічного пацієнта.
10. Надання невідкладної допомоги при невідкладних станах.
11. Методика дослідження молочних залоз.
12. Методика дослідження щитовидної залози.
13. Оцінка флебо- і ангиограм.
14. Проведення пункції плевральної порожнини при гемо- та пневмоторакс.
15. Проведення дренирування плевральної порожнини при гемо- та пневмоторакс.
16. Накладення оклюзійної пов'язки.
17. Проведення новокаїнової блокади при переломах ребер.
18. Фіксація грудної стінки при флотуючих переломах ребер.

Методи навчання.

- пояснювально-ілюстративні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж, мультимедійні презентації, демонстрація відеофільмів та трансляцій з операційної);
- репродуктивні (засвоєння техніки виконання хірургічних маніпуляцій, тренінги, імітаційні завдання);
- проблемного викладу (тематичні дискусії, «перевернуте навчання»);
- частково-пошукові (круглий стіл, мозковий штурм, робота в студентській науковій групі).

Форми та методи оцінювання

Оцінювання поточного рівня знань проводиться у формі усного опитування, вирішення ситуаційних завдань, застосування письмового контролю, письмового або програмного комп'ютерного тестування на практичних заняттях, оцінки виступів здобувачів вищої освіти при обговоренні питань на практичних заняттях, дискусії, тощо. Оцінювання підсумкового рівня знань — семестрова підсумкова атестація.

Система поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється науково-педагогічним працівником систематично, під час проведення практичних занять, виконання конкретного виду робіт, передбаченого робочою навчальною програмою з модуля 1 Торакальна, серцево-судинна, ендокринна хірургія.

З початком викладання модуля 1 вимоги до поточного контролю доводяться до відома здобувачів вищої освіти.

Науково-педагогічний працівник обов'язково оцінює успішність кожного здобувача освіти на кожному занятті за чотирибальною (традиційною) шкалою з урахуванням стандартизованих, узагальнених критеріїв оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Таблиця 1

Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги науково-педагогічного працівника знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Після вивчення всіх тем навчальної дисципліни проводиться конвертація сумарної оцінки поточної успішності за традиційною 4 бальною шкалою у багатобальну (максимум 120 балів) за таблицею 2.

Таблиця 2

Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, балам за ПМК, екзамен, та традиційній чотирьохбальній оцінці.

Середній бал за поточну успішність (A)	Бали за поточну успішність з модуля (A * 24)	Бали за ПМК з модуля (A*16)	Бали за модуль та/або екзамен (A*24 + A*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
2	48	32	80	F FX	2 незадовільно
2,1	50	34	84		
2,15	52	34	86		
2,2	53	35	88		
2,25	54	36	90		
2,3	55	37	92		
2,35	56	38	94		
2,4	58	38	96		
2,45	59	39	98		
2,5	60	40	100		

2,55	61	41	102				
2,6	62	42	104				
2,65	64	42	106				
2,7	65	43	108				
2,75	66	44	110				
2,8	67	45	112				
2,85	68	46	114				
2,9	70	46	116				
2,95	71	47	118				
3	72	50	122			Е	3 задовільно
3,05	73	50	123				
3,1	74	50	124				
3,15	76	50	126				
3,2	77	51	128				
3,25	78	52	130	D			
3,3	79	53	132				
3,35	80	54	134				
3,4	82	54	136				
3,45	83	55	138				
3,5	84	56	140	C	4 добре		
3,55	85	57	142				
3,6	86	58	144				
3,65	88	58	146				
3,7	89	59	148				
3,75	90	60	150				
3,8	91	61	152				
3,85	92	62	154				
3,9	94	62	156				
3,95	95	63	158				
4	96	64	160	B			
4,05	97	65	162				
4,1	98	66	164				
4,15	100	66	166				
4,2	101	67	168				
4,25	102	68	170				
4,3	103	69	172				
4,35	104	70	174				
4,4	106	70	176				
4,45	107	71	178				
4,5	108	72	180			A	5 відмінно
4,55	109	73	182				
4,6	110	74	184				
4,65	112	74	186				

4,7	113	75	188		
4,75	114	76	190		
4,8	115	77	192		
4,85	116	78	194		
4,9	118	78	196		
4,95	119	79	198		
5	120	80	200		

Форма підсумкового контролю успішності навчання.

Формою підсумкового контролю успішності навчання здобувачів вищої освіти є семестрова підсумкова атестація **(СПА)**.

До складання СПА допускаються здобувачі вищої освіти, які:

- були присутні на всіх практичних заняттях та лекціях чи відпрацювали пропущені заняття у встановленому порядку;
- мають поточну успішність, не нижче за величину мінімальної конвертованої суми балів поточної успішності - 72 бали;
- мають в індивідуальному навчальному плані (заліковій книжці) відмітку про допуск до складання іспитів.

СПА приймає комісія екзаменаторів, яка затверджена наказом ректора.

СПА проводиться в один день у два етапи: комп'ютерне тестування та теоретична складова.

На першому етапі в день складання екзамену в кафедральному комп'ютерному класі здобувачі вищої освіти проходять тестування за 20 питаннями (час на виконання – 20 хвилин) з університетської бази тестових завдань, для відповідної дисципліни.

Кожна вірна відповідь за тестове завдання при складанні комп'ютерного контролю зараховується як 1 бал (максимально в сумі за перший етап, відповідно 20 балів).

Результат складання здобувачем вищої освіти комп'ютерного контролю не є підставою для недопуску його до складання теоретичної частини екзамену.

Екзаменаційний білет з кожної дисципліни повинен містити три конкретних базових теоретичних (практично-орієнтованих) питання, сформульовані таким чином, щоб еталонна відповідь здобувача вищої освіти на кожне орієнтовно тривала до 3-5 хвилин. Питання повинні охоплювати найбільш значущі розділи робочої навчальної програми, які в достатній мірі висвітлені в літературних джерелах, рекомендованих як основні (базові) при вивченні відповідної дисципліни. До екзаменаційних білетів обов'язково повинні бути включені питання з тем, винесених на самостійне вивчення здобувачами освіти (у разі якщо відповідний контроль не проводився протягом вивчення відповідної дисципліни).

Екзаменаційні білети затверджуються на раді відповідного факультету (інституту), якому підпорядкована кафедра, підписуються деканом, або його заступником.

Не допускається виконання на екзамені будь-яких додаткових завдань до білетів (тестові завдання, написання рецепту та ін.).

Кожне питання екзаменаційного білету оцінюється в межах 0-20 балів.

За підсумком складання комп'ютерного контролю та теоретичної частини іспиту здобувачу освіти виставляється сумарна оцінка від 0 до 80 балів, конвертація балів у традиційну оцінку не проводиться.

За умов порушення здобувачем вищої освіти правил академічної доброчесності під час складання екзамену, отримані результати анулюються, студенту за відповідь виставляється оцінка «незадовільно» (0 за 200 бальною системою).

У разі незгоди здобувача вищої освіти з оцінкою, отриманою за екзамен, здобувач вищої освіти має право подати апеляцію (у відповідності до «Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти»).

Здобувачі вищої освіти які під час вивчення навчальної дисципліни з якої проводиться екзамен, дисципліни (за винятком компонентів ЄДКІ) мали середній бал поточної успішності від 4,50 до 5,0 звільняються від складання екзамену і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку відповідно до таблиці 2. У разі незгоди з оцінкою, зазначена категорія здобувачів вищої освіти складає екзамен за загальними правилами.

Методичне забезпечення.

- методичні розробки лекцій;
- набір тестів та ситуаційних задач до тем практичних занять;
- набори тестів та ситуаційних задач з банку ліцензійних іспитів та їхніх аналогів до кожного заняття.
- підручники, посібники з хірургії, навчальні відеofільми.

Рекомендована література.

1. Базова.

1. Загальна хірургія : [підручник для студентів вищих навч. закладів МОЗ України] / за ред. Я. С. Березницького, М. П. Захараша, В. Г. Мішалова [та ін.]. – Вінниця : Нова Книга, 2018. – 342 с.
2. Загальна хірургія : базовий підручник [для студентів вищих навч. закладів – мед. унів., ін-тів й акад.] / за ред. С. Д. Хіміча, М. Д. Желіби ; С. Д. Хіміч, М. Д. Желіба, І. Д. Герич [та ін.]. – 3-тє вид., перероб. і доп. – Київ : Медицина, 2018. – 607 с.
3. Хірургія. У 2-х т. : підручник [для студентів вищих мед. навч. закладів]. Т. 1 / за ред. : П. Г. Кондратенка, В. І. Русина ; С. О. Бойко, О. О. Болдіжар, П. О. Болдіжар [та ін.]. – Вінниця : Нова книга, 2019. – 702 с.
4. Хірургія. У 2-х т. : підручник [для студентів вищих мед. навч. закладів]. Т. 2 / за ред. : П. Г. Кондратенка, В. І. Русина ; С. О. Бойко, О. О. Болдіжар, П. О. Болдіжар [та ін.]. – Вінниця : Нова книга, 2019. – 702 с.

2. Допоміжна.

1. Беденюк А.Д., Мальований В.В., Війтович Л.Є. Гострі абсцеси легень та їх ускладнення: особливості перебігу та лікувальна тактика.- Шпитальна хірургія. – 2019.- № 2.- С.70-73.
2. Паламарчук А.В., Власенко М.В. Діагностика вузлових утворень щитоподібної залози // ПЛ. - № 4, Т.7. – 2018.
3. Хірургія : підручник у двох томах [для студентів, які навч. у вищих мед. навч. закладах та закладах післядиплом. освіти МОЗ України за спец. "Лікувальна справа" та "Сестринська справа"]. Т. 1 : Загальна хірургія з основними видами хірургічної патології. Лікування хворого в хірургічному стаціонарі / Р. О. Сабадишин, В. О. Рижковський, О. В. Маркович [та ін.]. – Вінниця : Нова Книга, 2018. – 782 с.
4. Хірургія : підручник у двох томах [для студентів, які навч. у вищих мед. навч. закладах та закладах післядиплом. освіти МОЗ України за спец. "Лікувальна справа" та "Сестринська справа"]. Т. 2 : Спеціальна хірургія / Р. О. Сабадишин, В. О. Рижковський, О. В. Маркович [та ін.]. – Вінниця : Нова Книга, 2018. – 588 с.
5. Хірургія: Підручник / С.В, Малик, В.П. Польовий, М.В. Трофімов, В.Д. Шейко, та ін; за ред. С.В, Малика – ПП «Нова книга». – Вінниця, 2020. – 440 с.

Інформаційні ресурси

[https://empendium.com/ua/chapter/B27.IV.24.8.](https://empendium.com/ua/chapter/B27.IV.24.8)
<https://books.google.com.ua>
[https://empendium.com/ua/chapter/B27.IV.24.8.](https://empendium.com/ua/chapter/B27.IV.24.8)
<https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/surgery/article/download/10421/9981/>
<http://irbis-nbuv.gov.ua>

http://www.ifp.kiev.ua/doc/journals/upj/19_dop2/44.pdf
<http://repo.dma.dp.ua>
http://www.ifp.kiev.ua/doc/journals/upj/19_dop2/44.pdf
http://www.ifp.kiev.ua/doc/journals/upj/19_dop2/44.pdf
<http://repo.dma.dp.ua>
<http://ujs.zaslavsky.com.ua/article/download/147852/148996>
<http://ujs.zaslavsky.com.ua/article/viewFile/118893/115734>
<http://repo.dma.dp.ua>
https://dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2016_164_ykpmd_gksbezst.pdf
https://dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2016_164_akn_gksbezst.pdf
https://dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2016_597_ykpmd_fibrpreds.pdf
https://dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2016_597_akn_fibrpreds.pdf
https://dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2016_152_ykpmd_ihs.pdf
https://dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2016_152_akn_ihs.pdf
<https://library.gov.ua/funktsionalna-diagnostyka/>
http://nbuv.gov.ua/j-pdf/glv_2016_23_3%283%29__23.pdf
<https://hirurgiya.com.ua/index.php/journal/article/view/567/517>
<http://irbis-nbuv.gov.ua>
<https://nationalwomenshealth.adhb.govt.nz/assets/Womens-health/Documents/Policies-and-guidelines/Mastitis-Prevention-and-Treatment-.pdf>
<https://empendium.com/ua/chapter/B27.II.2.33.1>
<https://www.eurolymphology.org/international-guidelines-on-lymphedema-and-lymphatic-desorders/3>
https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/66230/WHO_FCH_CAH_00.13_rus.pdf;jsessionid=26F2FE183AC11DF7A079B80EC4E43418?sequence=3

Розробники:

Володимир ШЕЙКО, завідувач кафедри хірургії № 2, д.мед.н., професор,
Олександр КРИЖАНОВСЬКИЙ, доцент кафедри хірургії № 2, к.мед.н., доцент,
Сергій ДОЛЖКОВИЙ, доцент кафедри хірургії № 2, к.мед.н.